

L'ESQUERRA COM A GRAN CAUSA

RAFAEL DÍAZ SALAZAR

Madrid, Espanya

La història de l'esquerra és la d'una llarga marxa en la lluita contra la barbàrie provocada pels éssers humans. Aquesta lluita s'ha dirigit a disminuir les injustícies i conquerir una fraternitat més gran entre aquests éssers anomenats –no pas en va– *animals racionals*. Ja sabem que en el desenvolupament civilitzador hi ha proves sobrades d'una cosa i de l'altra, i no sabia pas dir de què n'hi ha més abundància: l'animalitat o la racionalitat.

La lluita per suprimir la barbàrie i assolir la fraternitat humana és molt antiga. Hi ha qui identifica el naixement de l'esquerra amb la història de les tres Internacionals obreres sorgides el 1864, el 1889 i el 1919, respectivament. D'altres el troben en dates més endarrerides, com la Revolució Francesa del 1789, la fase del primer desenvolupament del socialisme utòpic a Anglaterra i França la dècada de 1810, o la publicació del *Manifest Comunista* (1848). Fins i tot n'hi ha que han afirmat que les arrels històriques de l'esquerra socialista moderna s'han de cercar més lluny, ni més ni menys que dos-cents anys abans de la publicació del *Manifest Comunista*, concretament en el període de la guerra civil anglesa (1642-1652), en el qual va sorgir el moviment radical dels *diggers* que defensava idees igualitaristes.

Per anomenar amb el nom genèric d'esquerra el conjunt de moviments que han lluitat i continuen lluitant contra la barbàrie de l'explotació i la dominació que impedeixen la fraternitat, la igualtat i la llibertat, ens n'hem d'anar encara molt més enrera. Des d'aquesta premissa, jo establiria l'origen de l'esquerra en la rebel·lió dels esclaus dirigida per Espàrtac entre els anys 73-71 abans de Crist. Una guerra que va acabar amb la seva mort lluitant contra les tropes de M. Licinius Crassus, a Apúlia, i amb la victòria definitiva de Pompeu, que va aniquilar l'exèrcit d'esclaus.

Durant aquests 2.073 anys, les lluites d'alliberament de milions d'éssers humans han alimentat el curs humanitzant del riu de la història. Crec que hem d'inserir la nostra perspectiva en un horitzó més ample, que desterrí d'una vegada per totes la imatge de la caiguda del mur de Berlín com la fi de la història i el principi d'un futur unidimensionalment marcat

pel fracàs de l'experiment bolxevic; al cap i a la fi, un més dels molts que s'han creat en una llarga història de recerca de com construir un món que harmonitzi la igualtat, la fraternitat i la llibertat. Aquesta perspectiva àmplia pot alliberar l'esquerra de sobrecàrrega ideològica i centrar-la en arrels morals i objectius humanitzants. Des d'aquest enfocament, les cultures polítiques, les ideologies i els programes es converteixen en mers mitjans, en instruments que s'han de sotmetre a la dinàmica de prova i error per anar aconseguint les finalitats morals i socials que són les que veritablement atorguen la identitat més profunda a allò que avui anomenem en el llenguatge col·loquial "l'esquerra".

Per aquestes raons, si se li hagués de cercar un adjectiu per concretar la identitat de fons que uneix el seu passat i el seu futur, crec que el més adient seria el d'*espartaquista*, molt més que el de marxista, socialista o postmarxista. Espàrtac com a arquetip d'una esquerra que cerca l'eradicació del patiment humà causat per mecanismes d'explotació i dominació i que apel·la a la revolta moral, al compromís polític de totes aquelles persones que –des de diverses ideologies, ètiques o religions– volen acabar amb situacions d'inhumanitat i desigualtat al voltant d'un programa comú d'acció.

La lluita continuarà amb el nom o sense el nom d'esquerra, marxisme o socialisme, mentre hi hagi col·lectius d'humans que es rebel·lin contra l'explotació, la dominació i l'empobriment d'uns éssers per uns altres. Convé deixar clara aquesta idea en un moment en què s'ha de saber distingir molt bé els objectius de les modalitats i mètodes per assolir-los. Els nostres són temps per ancorar-se en allò essencial i estar molt oberts en la recerca de mediacions de tota mena per assolir les finalitats de l'esquerra, les quals s'han de redefinir en cada conjuntura històrica.

Allò essencial és saber precisar els fins i els mitjans d'un projecte col·lectiu i universal per aconseguir que disminueixin les explotacions, injustícies, opressions, desigualtats i pobres que continuen existint.